

The background of the book cover is a stylized, painterly illustration of a Tuscan landscape. It features rolling green hills, a winding path, and clusters of tall, thin cypress trees. In the foreground, there are fields of purple flowers. A woman with long dark hair, wearing a dark dress, is shown in profile, looking out over the landscape. The sky is a mix of soft purple and blue hues.

EVA RÝZNEROVÁ

ÚTĚK DO TOSKÁNSKA

motto

Útěk do Toskánska

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Eva Rýznerová

Útěk do Toskánska – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

EVA RÝZNEROVÁ

ÚTĚK DO
TOSKÁNSKA

Praha 2022

Ženám, které toužily po dítěti

Děkuji Sergiovi, že mi umožnil opakované
pobyty v Toskánsku a že mě doprovodil
na nezapomenutelná místa.

PROLOG

Sedím na zídce a pozoruju vápencové kostky nasáklé podzimním deštěm. Rozpadlé torzo je vratké stejně jako moje myšlenky. Ošlehané bolesti vyplouvají na povrch jedna za druhou a stále mě nečekaně zraňují svou bodavou ostrostí. Pronikne do mě ledová vlna vzpomínek. Je to prudký náraz směrem dovnitř. Ostrý krápník ze mě rázem vysaje všechnen život a odvede teplo z útrob kamsi ven, mimo mou kontrolu. Rychle se zvednu, třu dlaně o sebe a obě položím na podbřišek. Stále věřím, že moje tělo vydá dítě! Nastavím tvář k nebi a pozoruju páru zvedající se ze sklizených polí. Okoralé mapy na kamenném valu rychle mění hranice, mokré čáry mizí a kontinenty se rozpadají. Sáhnu po láhvi Chianti. Po třetí skleničce se vzpomínky na Prahu rozmazávají a začínají mizet stejně rychle jako vlhkost z balvanů. Dívám se do zvlněné krajiny před sebou a představuju si někde na konci doruda zbarvené šíje moře.

Kdysi jsem po moři toužila, ale dnes mi nechybí. Rozhodla jsem se ukrýt ve vnitrozemí. Střední Toskánsko je do sebe uzavřená krajina, jen zlehka načechraná lidskou činností. Riserva naturale Alto Merse leží jako klidná zahrada v horní části Apeninského poloostrova, vzdálená od lehkomyšlnosti pobřežních letovisek, barů překypujících nočním životem a křikem, prostá promenád a vývěsních štítů. Působí tiše. Krajina zakletá ve svém nenápadném půvabu, lesní bludička, která ztratila paměť. Někdy se člověk domnívá, že může zapomenout stejně jako kus země skrývající pod vrstvou bujné zeleně krvavé bojiště a zetlelá těla, po staletích proměněná v květy a plody, prostoupená novým, náhodně vzniklým životem. Stačí ale závan známé vůně, nenadálá vzpomínka a vše se vrátí v plné síle. Dokážu tady zapomenout?

Cast 1

A decorative flourish consisting of a series of loops and swirls, positioned below the text "Cast 1".

KAPITOLA 1

Modrovous, pozdní láska

Opět sama. Před lety pro mě byla samota plná příslibů. Pomáhala měnit můj vnitřní oceán a otevírat truhly s potopenými předměty. Poklady ležely skryté uvnitř, zaprášené a omšelé. Byla jsem ochotná k čemukoliv. Pustila jsem se do těžké práce a strhávala zámky, leštila patinu, jen abych oživila zrezivělé příběhy. Nech to být, říkali mi. Ale já nemohla, opravdu, nemohla jsem přestat. Samota mi umožňovala objevovat pravdu o rodinných vztazích. Vydávala jsem se neohroženě do časů zachycených na blednoucích snímcích, nořila se do historie předků, mapovala život babiček a pradědů a žila skrze ně ten svůj. Nacházela jsem křivdy i příběhy s miligramem naděje. Poznávání věcí minulých mě natolik pohltilo, že jsem neměla čas na život v současném světě. Rekonstrukce osudů a odhalování tutlaných tajemství mě sunuly vpřed, roztáčely spirálu vzpomínek na ty, kdo už

nežijí, a přesto jsou mojí součástí. Stála jsem na rozhraní přítomnosti a minulosti. Území volnosti a fantazie nemohlo zaplavit nic tak obyčejného jako běžná denní rutina, nákup v obchodě nebo práce. Roky mého mládí utíkaly řízeny minulostí. A pak náhle vstoupil Modrovous.

Žili jsme v malém bytě. On maloval obrazy na kuchyňském stole, pohyboval štětcem z veverčích chloupků a pokrýval plátno pigmenty siena a umbra. Barvy zeminy pohlcovaly bělost podkladu, vrstvily se na něm ve slabých průhledných plochách jako kaliště náhle vzniknuvší v lese. Ve skvrnách se rozsvěcovaly obrysy postav. Přestávaly být matnými přízraky a stávaly se bytostmi. Otisky dávných příběhů, ke kterým jsem se v minulosti upínala, vystupovaly náhle v jiné formě. Zhmotňovaly se na ručně vyrobeném plátně a byly zároveň něčím, co je i není.

Často jsem pozvedla oči od rozevřené knihy a dívala se z okna vysokého domu do kopců naproti nad řekou a podívovala se nad tím, že jsem potkala muže, který soustředí své síly na to, aby zaznamenával svět podobně jako já. Četla jsem vždycky hodně, protože příběhy sytící mou existenci jsou utkané ze slov. Nyní, pozvolna doprovázené barvami z Modrovousova světa, získávaly ještě hlubší smysl. Byly potvrzeny nezávisle na mé fantazii, pokročily do další fáze a stávaly se skutečnějšími.

Bylo to opravdu takhle: jeho svět a můj se nerušily, ale navzájem doplňovaly. Všechno dávalo smysl.

Velké plány na budoucnost i drobnosti všedního dne. Setkávali jsme se nad společným jídlem a dokázali prolnout naše zkušenosti a chutě, spojit je do jedinečné mozaiky. Role hosta a hostitele se přirozeně střídala. Stvořili jsme ideální prostředí, v němž jsme pěstovali vášeň ke stolování. Na piedestal společných obědů a večeří jsem posadila zeleninu. V zimě čekanku s růžičkovou kapustou, v létě cukety, rajčata, různé druhy paprik a salátů. On dokázal upéct anglický roastbeef tak, aby byl uprostřed krvavý, nebo celou noc konfitoval kachnu ve vlastním sádle, až maso odpadlo od kosti a bylo měkké jako kus pomačkaného hedvábí. Jídlo v takové kombinaci jsme mohli uvařit jen my dva.

Za klidných časů naší lásky jsem pozorovala Modrovousovy ruce, když držely příbor a pomalu sunuly k ústům sousto nebo když malovaly v rytmu očekávaného obrazu. Milovala jsem naběhlé žíly na Modrovousových předloktích. S každou pigmentovou skvrnou na jeho kůži nebo na plátně jsem objevovala území nového světa. Zasloužili jsme si štěstí.

„Chtěl bych s tebou mít dítě.“ Modrovous mě objímá. Dívám se do jeho hlubokých očí, odráží se v nich potměnělé světlo nočního baru na pražském Starém Městě. Je to naše společné přání, dává naší lásce smysl. Pozdní lásce. Nedávno jsem oslavila čtyřicáté narozeniny a Modrovous má na krku padesátku. Nejvyšší čas! Naši blízcí nám drží palce a já věřím odmalička na zázraky.

V období dospívání, ale i později, v letech označovaných jako ta nejlepší pro mateřství, jsem měla pocit, že na světě nenajdu nikoho, s kým bych dítě chtěla. A pak, ve věku, když ženy vychovávají pubertální děti, jsem potkala muže, který utržil podobná zranění jako já, a proto jsme do sebe zapadli jako dva dřevěné dílky z dětské skládačky, které teprve tím, že je ruka umístí vedle sebe, vytvoří obrázek. Modrovous se zdál být silnější, mnohem silnější než já, bylo pohodlné důvěřovat každému jeho slovu.

Onu noc v baru, kdy vyslovil tu nejkrásnější větu, jakou jsem kdy slyšela, jsem také zahlédla první stíny, ale nechala je rozplynout. Nechci se obávat času. Kdo by spěchal! Ať se dítě samo rozhodne, kdy přijde, je vítáno, je očekáváno, je milováno už teď, dříve než bylo počato. Cítím se mladá, navzdory ročníku vytištěnému v občance, a také milovaná, povzbuzená láskou a odvahou muže, se kterým jsem na počátku cesty.

KAPITOLA 2

Příjezd do Toskánska

Cestou do kamenného domečku bloudím. V úzkých neosvětlených zatáčkách umírám hrůzou. Vyděšená k smrti se vynořuju u cedulí, které jsem už několikrát minula. Auto pokračuje a já, místo abych dávala pozor na cestu, se toulám ve vzpomínkách. Zaskočí mě čas, je jako elastický obvaz, smršťuje se a natahuje.

Moje vnímání času nemá nic společného se skutečností. Po dlouhé cestě, a připadá mi, že trvala několik staletí, podle hodinek ovšem pouhých patnáct hodin, se ocitám před branou vytepanou z černého kovu. Světlo slábne, mraky nad obzorem zružověly. Nastala hodina, v níž se kraj zahalí do večerního ticha a zvuky dne přenechají místo občasným výkřikům noci. Obloha hoří, a než slunce klesne do hor, stihnu projít celý dům a pozemek.

Dům byl před několika lety zrekonstruovaný, ale na toskánském návrší stojí přes sto let. Vykazuje všechny náležitosti venkovského stavení. Modré okenice, dřevěné ochránkyně před spalujícím slunečním svitem, lemují středně velká okna a jsou zavřené. Dům vypadá jako zaslepený, jako kdyby měl přes oči klapky. Pocítím úlevu, když okenice rozrazím a nechám dovnitř proudit vlhký vzduch a slábnoucí světlo. Dům je připravený pro nového hosta, čistý a provoněný levandulovou vodou.

V Toskánsku léto trvá déle a je nejoblíbenější turistickou sezonou. Začíná v květnu a loučí se, když žloutne listí vinné révy. Přijela jsem v pravý čas pro samotáře! Turisté se vrátili do svých domovů a pronajímané domy osiřely. Rozhlížím se po domě a hledám stopy jeho historie a účelu. Nepochybně sloužil velké rodině. Celé přízemí zabírá kuchyň, jídelna a salon. Jako svatá Trojice tvoří srdce domu a vyzařuje z nich klid. Vše má své místo, nic nepřechuhuje ani neruší harmonii převážně zakulacených tvarů starého nábytku, pečlivě naleštěného a rozloženého po místnostech v souladu s praktickými potřebami obyvatel. Krb v salonu je obložený cihlami, vedle něj leží staré noviny, pohrabáč a hromádka dřeva. Oheň je nezbytným a vítaným společníkem v období vlhké zimy, kdy je nemožné vytopit starý dům elektrickým kotlem. O patro výš je rozmístěno několik komůrek, zřejmě bývalých ložnic, do kterých se vstupuje z dlouhé chodby. Úchvatnou vyhlídku do údolí nabízí balkonek na jejím konci.

Opřu se o zábradlí vytvořené z krátkých kamenných sloupků ve tvaru kuželů a upřu zrak do kraji-

ny. Je mírný den začínajícího podzimu a scénérie se proměňuje každým okamžikem. V pozorování krajiny jsem vždy nacházela lék na hluboce zakořeněný žal. Ať už na žal momentální, vyvolaný posledními událostmi, nebo na žal trvalý, nad veškerým životem odsouzeným od počátku k zániku. Počínající vášnivý vztah s nejbližším okolím propuká pomalu a skrze první oční kontakt. Jako u milostného poměru, obyčejným díváním se. Vidím prejzové střechy na kamenných staveních, hluboké mnohvrstevnaté lesy, malá městečka rozestá na protilehlých kopcích, přirozeně srostlá se skalnatým podložím. Bloudím zrakem po okolí jako prstem po mapě. Plánuju výpravy do zapadákovů, zapomenutých děr stranou hlavního turistického proudu. Vyslovuju nahlas názvy míst: Chiusdino, Radicondoli, Montalcinello. Už jen prosté názvy *borghi*, vesnic, ve mně vzbuzují zvědavost.

Italský smysl pro jednoduchost ztělesňuje terasa se dvěma ratanovými křesly, stolečkem a obrovskými terakotovými květináči osázenými kvetoucími oleandry. Ve Středomoří lidé žijí rádi uvnitř stejně jako venku a tomu je nutné přizpůsobit zařízení domu. Nic nesmí vyžadovat složitou údržbu, člověk musí mít dům snadno pod kontrolou. To platí obzvlášť u nemovitostí, které se pronajímají zoufalým ženám.

Útočiště v nevelké zahradě skýtá zahradní altán s *forno*, velkou cihlovou pecí na dřevo. Rozhlížím se, kde v okolí nasbírat suché chřastí. Léta toužím vyzkoušet tradiční toskánský recept na *fagioli al fiasco*,

fazole dušené přes noc ve vyhasínajícím popelu. Moji pozornost přiláká přístřešek na náradí, je zamčený, uzavřený petlicí a visacím zámekem. Jakákoliv opotřebovaná věc, nástroj, jehož rukojeti se tisíckrát dotkly udřené ruce, je mi bližší než nové luxusní věci, které na mě útočí z reklamních sdělení. Kolem domečku jsou vysázené desítky mladých olivovníků. Součástí domu, navždy neoddělitelnou, je rozvětvená vistárie. Táhne se po čelní zdi jako liána. Větve zdřevnatělé suchým vnitrozemským podnebím se vlní jako moře, přisávají se na kamenné zdi, jako by to byla jejich živná půda.

Místnosti v domě jsou přečpané starým nábytkem. Okamžitě si oblíbím psací stůl z tmavého třesňového dřeva. A také masivní kredenc s vitrínou uzavřenou mosaznými kličkami, umístěný uprostřed jídelního salonku. Plánuju, jak budu následující měsíce sedět při tlumeném světle sama u stolu pro velkou rodinu, pít červené víno z broušené karafy a číst v knihách. Nechám je rozložené na stole, budu s rozkoší pěstovat svůj zlovyk. Není tady nikdo, komu by vadily otevřené knihy, založená jedna o druhou na stránkách, které musejí zůstat přesně v této poloze, aby se nepřetrhlo pouto s hrdiny rozečtených příběhů.

Čtení je pro mě tím, čím je pro většinu mých přátel stálá práce nebo rodina. Často jsem obviňována z přílišné lásky ke knihám, ale já v nich nacházím útěchu. Do knížek můžu ukrýt svůj strach. Používám je

jako brnění před okolním světem, jako štít před ranami osudu. Jako školačka jsem knihy zbožňovala. Každá kniha mě nadchla. V jedenácti letech jsem během jedné noci přečetla *Paní Bovaryovou* a jejím pohnutkám jsem rozuměla mnohem lépe než lidem kolem sebe. Ani samota pro mě není důvodem neklidu, jsem na její kouzlo zvyklá a právě teď mi poskytuje uspokojení. Plánované osamění ve společnosti červeného vína a knih se však vyvinulo úplně jinak.

Z okna ložnice vidím měsíc. Vykukuje zpoza korun stromů a v těchto dnech se zakulacuje. *Fase crescente*. V zářícím kotouči sídlí podle čínské lidové tradice stařec, který spojuje milence, když jsou si souzeni. Vzhlížejí k němu roztoužené ženy a v dobách, kdy neexistovalo umělé elektrické osvětlení, vrcholila za úplňku ženská plodnost. Světlo měsíce vytahovalo vajíčka z vejcovodů takovou silou, jakou dokáže přitáhnout mořské vlny a vytvořit příliv. Luna svítí celou noc. Hází stíny kopců do širokých údolí a do ložnice, bez ptaní mě zahaluje do svého šedobílého, sklíčeného roucha.

Hlavou mi v noci bublala směs obrazů. Všechno se ve mně přeskupovalo za doprovodu ozvěny rozhovorů, jaké jsem kdy s Modrovousem vedla. I za zavřenými víčky jsem ho měla neustále před očima a sny se mísily s reálnými vzpomínkami, s detailními záběry na jeho ústa nebo ruce. Drtily se ve mně útržky, lis podvědomí je stlačoval jako kuličky vinné révy a vytvářel podivnou směsici neklidných vjemů.